

"Teologie sjednocení ve dvou Srdcích Lásky"

Přednáška Rev. Prof. John O. Egbulefu CCE

na Kongresu dvou Srdcí Lásky Ježíše a Marie
u příležitosti 6. svátku dvou Srdcí Lásky v Římě
2. června 2005

Úvod

§ 1

Důvěrné sjednocení dvou Srdcí Lásky - která nejsou pouze srdcem Syna a jeho Matky, totiž Nejsvětějším Srdcem Ježíšovým a Neposkvrněným Srdcem Panny Marie, ale v ještě hlubším smyslu také srdcem tohoto Syna a jeho Otce, tichým a pokorným srdcem Ježíšovým a milosrdným a soucitným srdcem jeho nebeského Otce - představuje nejhlubší teologický základ onoho důvěrného sjednocení bratří a sester Kristových ve dvou Srdcích Lásky, které se snaží název tohoto kongresu znovu uchopit:

Teologie sjednocení ve dvou Srdcích Lásky.

A jelikož veškerou čest a slávu Otci mohou bratři a sestry Kristovy vzdávat pouze skrze Krista, s Kristem a v Kristu, a je to ke slávě a cti Otce, že se Jeho děti – Jeho jednorozený Syn a bratři a sestry Jeho Syna – sjednocují ve dvou Srdcích lásky, proto se snaží žít toto sjednocení skrze Krista, s Kristem a v Kristu, totiž v oslaveném Kristu, který je na zemi přístupný skrze, s a v eucharistické svátosti, tedy v eucharistickém Kristu.

§ 2

Z těchto systematicko-teologických důvodů zní název mého příspěvku na tomto kongresu takto:

**Důvěrné sjednocení Dvou Srdcí Lásky:
v Bohu jako rodině Otce a Syna,
v Církvi jako rodině Boží
a v Eucharistii jako svátostném společenství.**

Rodinou Boží, o níž je zde řeč, je Církev. Název našeho tématu je tedy věrný ekleziologii, kterou předkládají biskupové místní Kristovy církve v Africe, jak ji vyjadřuje apoštolská posynodální exhortace *Ecclesia in Africa (Církev v Africe, 1995)* velkého papeže blahé paměti Jana Pavla II., zejména ve svém článku 63.

Část I:

Spiritualita sjednocení ve dvou Srdcích Lásky jako eucharistická spiritualita

§ 1

Doktrinální a duchovní události, které probíhají v univerzální Církvi během prvních pěti let nového tisíciletí, se zvláštním způsobem týkají oboustranného vztahu mezi Církví a Eucharistií. Na jedné straně jde o vztah Eucharistie k Církvi, na druhé straně o vztah Církve, nového Božího lidu, k Eucharistii.

Pokud jde o vztah Eucharistie k Církvi, Svatý otec, velký papež blahé paměti Jan Pavel II. - kéž mu Bůh dopřeje dokonalý pokoj a slávu - vydal dva roky před svou smrtí významnou encykliku *Ecclesia de Eucharistia* (české vydání: *Karmelitánské nakladatelství 2003*). Zároveň plánoval řádné zasedání synody biskupů, které se mělo konat ve Vatikánu od 2. do 29. října 2005.

Tématem této synody měla být Eucharistie jako pramen a vrchol života a poslání Církve; tento záměr oznámil také ve čtvrtém odstavci svého apoštolského listu *Mane Nobiscum Domine* (*Zůstaň s námi, Pane; Vatikán 2004, česky: https://www.liturgie.cz/shared/clanky/102/2004-JPII-Mane-nobiscum-Domine-CZ.pdf?utm_source=chatgpt.com*).

Pokud jde o vztah Církve k Eucharistii, vyhlásil papež Jan Pavel II. - „poněvadž považoval za vhodné věnovat celý rok této obdivuhodné svátosti“ (*Mane Nobiscum Domine*, 3) - období od října 2004 do října 2005 rokem Eucharistie. V souvislosti s tím vydal zmíněný apoštolský list a vyzval mladé lidi, aby se shromažďovali kolem Eucharistie jako kolem životodárného pramene, který živí jejich víru i jejich nadšení (*Mane Nobiscum Domine*, 4).

Proto si také letošní Světový den mládeže - již dvacátý v pořadí - konaný v Kolíně nad Rýnem od 16. do 21. srpna 2005 zvolil za své hlavní téma klanění Bohu v Nejsvětější svátosti Eucharistie po vzoru mudrců, kteří přišli z Východu, aby se poklonili Bohu v novorozeném nejsvětějším Dítěti v Betlémě:

“Vidimus stellam eius in oriente et venimus adorare eum.”

(Spatřili jsme na východě jeho hvězdu a přišli jsme se mu poklonit.)

(...)

§ 2

Ze všech klíčových myšlenek obsažených v těchto a souvisejících dokumentech jsou pro téma nynějšího kongresu o sjednocení Srdcí Ježíše a Marie nejpodstatnější tyto:

Kristovi věřící spolu s připomínkou Kristovy smrti, kterou v Eucharistii zakoušejí jedinečným způsobem, přijímají při eucharistické slavnosti také dar Marie, dar, který nám byl dán pod křížem v osobě Jana: „Hle, tvá matka“ (*Jan 19,27*). Přijímají tím závazek připodobňovat se Kristu, vstupovat do školy jeho Matky a nechat se jí doprovázet jako Matkou Církve (*Ecclesia de Eucharistia*, 57) na dlouhé pedagogické a duchovní cestě připodobnění Kristu.

Na této cestě není lepšího způsobu než nechat se „učit“ Marií, „ženou Eucharistie“, která nám „umožňuje přirozeně vstupovat do Kristova života a jakoby sdílet jeho nejhlubší city“ (*Jan Pavel II., apoštolský list Rosarium Virginis Mariae, Vatikán 2002, čl. 15, česky: https://www.maria.cz/files/files/importovano/rosarium-virginis-mariae.pdf?utm_source=chatgpt.com*).

Zkušenost věřících se tak podobá zkušenosti dvou učedníků, kteří putovali večer v den vzkříšení (*srov. Lk 24*) a pro něž nebylo větší radostí při setkání s Bohem přítomným uprostřed nás jako s Bohem s námi a pro nás než poznání, že poutník, který je po cestě doprovázel, promlouval k nim, vykládal jim Písma a na jejich prosbu s nimi zůstal, aby jim při lámání chleba otevřel oči, nebyl nikdo jiný než jejich Mistr, vzkříšený z mrtvých (*srov. Mane Nobiscum Domine, 1*).

§ 3

Ze své vlastní hluboké zkušenosti s památkou Kristovy smrti v Eucharistii i se setkáním s přítomností vzkříšeného Pána mimo Eucharistii vyjádřil papež Jan Pavel II. svůj zvláštní a nejzazší záměr při vyhlášení Roku Eucharistie těmito slovy:

„Kdyby jediným plodem tohoto roku bylo obnovení slavení nedělní mše svaté ve všech křesťanských společenstvích a rozšíření eucharistické adorace mimo mši, dosáhl by tento rok milosti významného výsledku.“ (*Mane Nobiscum Domine*, 29)

Obě složky papežova záměru spolu důvěrně souvisejí:

- na jedné straně je eucharistická adorace, která má být prohloubena, zdrojem síly pro skutečně duchovní slavení nedělní mše;
- na druhé straně musí slavení nedělní mše jako památky Pánovy smrti a zmrtvýchvstání, jakož i jako Pánova dne, v němž se to, v co se věří, uskutečňuje v životě, a život věřícího se proměňuje v pravou duchovní bohoslužbu (*srov. Řím 12,1*), vést k rozvíjení eucharistické spirituality.

Jinak se totiž

„liturgická praxe snadno redukuje na ‚ritualismus‘, který maří milost plynoucí ze slavení“ (*Kongregace pro bohoslužbu a svátosti, Suggestions and Proposals for the Year of the Eucharist / Návrhy a podněty pro Rok eucharistie, dostupné anglicky*

https://www.vatican.va/roman_curia/congregations/ccdds/documents/rc_con_ccdds_d oc_20041014_anno-eucaristia_en.html?utm_source=chatgpt.com, čl. 4).

Eucharistická spiritualita je taková spiritualita, v níž Duch Svatý vede lidského ducha ke Kristu a ke kontemplaci jeho tváře (*Mane Nobiscum Domine*, 10), k intenzivnímu obdivu vůči němu a skrze něho, jako v zrcadle, i vůči celé Nejsvětější Trojici, která je s ním a v něm; tento obdiv je úkonem adorace Krista v Nejsvětější svátosti.

Již ve svém jiném apoštolském listu *Spiritus et Sponsa* (*Duch i nevěsta, ČBK, Praha 2004*) naznačil papež Jan Pavel II., že rozvoj nových forem autentické eucharistické spirituality v Církvi patří k dalším darům Krista-Ženicha skrze Ducha Svatého Církvi-Nevěště.

§ 6

Ti synové a dcery Církve, kteří jako Boží děti pěstují duchovní úctu a živí duchovní náklonnost ke dvěma Srdcím Lásky v rámci autentické eucharistické spirituality, mají povinnost vydávat svědectví o své víře ve sjednocení těchto dvou Srdcí, uvádět důvody této víry a vysvětlovat také své vlastní vzájemné sjednocení v těchto dvou sjednocených Srdcích - Nejsvětějším a Neposkvrněném.

To mohou nejlépe učinit z hlediska své zkušenosti s důvěrným sjednocením osob v Nejsvětější Trojici a osob v Církvi jako v Boží rodině, a dále díky svým hlubokým setkáním s Marií a Ježíšem v Eucharistii jako svátosti sjednocení s Ježíšem, Synem Božím, který přijal lidské tělo z blahoslavené Panny Marie a v němž je toto lidské tělo neodvolatelně sjednoceno s jeho božskou přirozeností, takže „jeho lidství, sjednocené s božskou osobou Slova, je nástrojem naší spásy“ (*II. vatikánský koncil, Konstituce o posvátné liturgii Sacrosanctum Concilium*, 5).

Neboť zatímco toto sjednocení dvou přirozeností v něm - božské a lidské - které činí jeho lidství nástrojem naší spásy, je odlišné, ale neoddělitelné od sjednocení dvou složek jeho lidské přirozenosti - duchovní a tělesné -, právě toto druhé sjednocení, totiž sjednocení jeho lidského těla a lidské duše, zakládá existenci jeho Srdce jako součinitele třetího sjednocení jeho lidství: sjednocení jeho Nejsvětějšího Srdce s Neposkvrněným Srdcem Panny Marie.

Panna Maria, jejíž Srdce je tímto způsobem dokonale sjednoceno se Srdcem Ježíšovým (*srov. Cor Mariae Corde Jesu perfectissime unitum*), je tou, v jejímž lůně přijal Syn Boží lidské tělo. Na jedné straně početí a narození vtěleného Syna Božího v čase nijak neumenšilo neporušenost Panny Matky, nýbrž ji ještě posílilo (*srov. modlitbu nad dary při společné mši o Panně Marii*). Na druhé straně její „neporušené panenství nepoznalo žádostivost a poskytlo Synu látku těla“ (*srov. papež Lev I., Tomus Leonis¹, DS 294*); proto vtělený Syn stejně jako jeho Matka nepoznal žádostivost ani těla, ani očí, ani pýchu života, nýbrž byl tichý a pokorný srdcem (*srov. Mt 11,29*).

Část II: Důvěrné sjednocení dvou Srdcí Lásky v Bohu, v Božské Trojici, jako rodině Otce a Syna

§ 1

Bůh je rodinou věčného Otce a jeho Syna, který je jím věčně plozen, nikoli v těle - neboť „Bůh je Duch“ - nýbrž v duchu, a to v Duchu věčném, tedy v Duchu Svatém. Bůh je tedy rodinou tří osob jedné podstaty, jedné věčné přirozenosti.

Tyto tři božské osoby - Otec, Syn a Duch Svatý (*srov. Mt 28,19*) - jsou odlišné, avšak neoddělitelné, a to nejen proto, že mají jednu božskou podstatu, která existuje pouze v těchto třech osobách a skrze ně a která je navzájem sjednocuje, ale také proto, že se navzájem pronikají a přebývají jedna v druhé (*srov. vnitrobožská perichoreze*), a jsou tak skutečně, důvěrně a vzájemně sjednoceny. Navzájem se milují, mají radost jedna z druhé, navzájem se oslavují a přebývají v pokoji.

Syn vydává svědectví o Otcově lásce k němu ještě před stvořením světa (*srov. Jan 17,24*) a o slávě, kterou měl u Otce dříve, než byl svět stvořen (*srov. Jan 17,5*). Syn dále dosvědčuje jejich důvěrné sjednocení jako milujících osob skrze jejich vzájemné přebývání: Otec je v Synu a Syn v Otcovi (*srov. Jan 17,21*).

§ 2

Srdce je orgánem lásky, tak jako oko je orgánem vidění a ucho orgánem slyšení a naslouchání. To platí nejen o srdci člověka a o lidské lásce, ale také o srdci Boha a o božské lásce. Boží Syn zjevil Boží srdce jako Boží jméno a jako Boží slávu, když říká Otcovi:

„Dal jsem jim poznat tvé jméno a dám poznat, aby láska, kterou jsi mě miloval, byla v nich a abych byl i já v nich.“ (*Jan 17,26*) a

„Ať jsou všichni jedno. Otče, ať jsou jedno v nás, jako ty jsi ve mně a já v tobě... Dal jsem jim slávu, kterou jsi dal mně (totiž srdce), aby byli jedno, jako my jsme jedno (v srdci). Já v nich (totiž v jejich srdci), a ty ve mně: ať jsou tak dokonale jedno (v srdci), aby svět poznal, že tys mě poslal a že jsem je miloval (svým srdcem, celým svým srdcem), tak jako ty jsi miloval mne.“ (*srov. Jan 17,21-23*)

§ 3

Proto Otec a Syn jsou

absolutně nejvznešenější, nejdokonalejší dvě srdce lásky sjednocená navzájem, od nichž Syn a jeho Matka

jako relativně nejvznešenější, dokonalá dvě srdce lásky sjednocená navzájem odvozují svou identitu jakožto vzor, podle něhož mají bratři a sestry Kristovi utvářet své sjednocení nejen s Kristem,

¹ slavný dogmatický list papeže Lva I. velikého adresovaný Flavianovi, patriarchovi v Konstantinopoli (449)

podle vzoru dvou srdcí lásky,
ale také navzájem mezi sebou
jako dvě srdce lásky.

Část III: Důvěrné sjednocení dvou Srdcí Lásky v Církvi jako rodině Boží

§ 1

Rodina Boží se liší od rodiny lidské, navzdory všem podobnostem.

Rodina lidí je soustavou vztahů:

- 1) mezi rodiči –
 - 1a) jako muž a žena před Bohem,
 - 1b) jako manžel a manželka jeden před druhým,
 - a 1c) jako otec a matka před svými dětmi;
- 2) mezi rodiči a dětmi –
 - 2a) mezi otcem a jeho dětmi (jeho syny a dcerami),
 - 2b) mezi matkou a jejími dětmi (jejími syny a dcerami);
- 3) mezi dětmi stejné krve –
 - 3a) jako bratři (synové stejných rodičů),
 - 3b) jako sestry (dcery stejných rodičů) a
 - 3c) jako bratři a sestry.

Boží rodina je také jakousi sítí vztahů, avšak jiného druhu:

- 1) vztah mezi nebeským Otcem a jeho Synem, který se stal člověkem (Bohočlověkem Ježíšem Kristem), přičemž oba přebývají jeden v druhém;
- 2) vztah mezi Bohočlověkem Kristem a
 - jeho Matkou, která je jeho Matkou nejen v jedinečném fyzickém smyslu - že ho počala ve svém lůně a porodila -, ale také v morálním smyslu, protože plní vůli jeho nebeského Otce;
 - jeho bratry a sestrami v morálním smyslu, totiž křesťany (jako Božími dětmi), kteří – podobně jako on sám a jeho Matka – plní vůli jeho nebeského Otce a jsou spojeni se Synem tak, jako jsou údy spojeny s hlavou těla;

3) vztah mezi Matkou a bratry a sestrami Krista. A Duch svatý jako Pán a dárce života je jako krev, která proudí v žilách tohoto mystického Těla: on spojuje rozličné údy jak s jedinou Hlavou, tak mezi sebou navzájem a udržuje tuto jednotu na cestě k plnosti, za kterou Syn prosil Otce.

§ 2

Jestliže je Otec v Synu (*srov. Jan 17,21*) a Syn jako Bohočlověk je jak v Otcí, tak v nás (*srov. Jan 17,23*), plyne z toho, že Otec je v nás skrze svou přítomnost v Synu. Otec však v nás není přítomen tímž způsobem, jakým je v Synu a v Duchu Svatém. Tři božské osoby jsou v sobě navzájem jako osoby, které se vzájemně pronikají a přebývají jedna v druhé

(srov. vnitrobožskou **perichorezi, circumincesso a circumincesso**²), zatímco Otec v nás přebývá ve způsobu lásky, kterou miluje Syna. A právě skrze činnost, skrze službu Syna jako toho, kdo zjevuje jméno (tj. odhaluje srdce) Otce, je Syn v nás (srov. Jan 18,26).

§ 3

Sjednocení Syna s Jeho tělesnou a duchovní Matkou, kterou nám u paty kříže dal za naši matku a nás dal jí za děti, je zdrojem a vzorem našeho spojení jednak s Marií jako s naší Matkou, a skrze ni také s Ním samým v eucharistii.

§ 3.1

Jednota Krista s Marií je pramenem naší jednoty s ní; neboť Kristus jako Syn Marie je s ní sjednocen jako se svou Matkou. A proto i my, kteří se podle jeho vůle stáváme jejími dětmi a ona naší Matkou, máme být s ní sjednoceni. Jedná se o Bohem ustanovenou jednotu mezi Bohem ustanovenou Matkou a jejími Bohem ustanovenými dětmi. To, že Maria je naší Matkou a my jsme jejími dětmi, je vůle Krista, nikoli výmysl lidí. Neboť:

„Když Ježíš uviděl svou matku a vedle ní učedníka, kterého miloval, řekl matce: ‚Zeno, hle, tvůj syn.‘ Potom řekl učedníkovi: ‚Hle, tvá matka.‘ A od té chvíle ji onen učedník přijal k sobě.“ (Jan 19,26)

Milovaný učedník zde zastupuje všechny Kristovy věřící. Z toho plyne, že Maria se podle Kristovy vůle a závěti stala morální, a tedy duchovní Matkou všech věřících v Krista, Matkou Církve - Mater Ecclesiae. Církev, zastoupená Janem, od té doby následovala jeho příkladu a dala Marii místo ve svém domě, totiž ve svém srdci. Každá církev, která nemá ve svém srdci místo pro Marii, tedy není poslušným dítětem Mariiným, nýbrž dítětem nezodpovědným a necitlivým; nenásleduje dobrý příklad apoštolů a nekoná to, co Kristus očekává od svého milovaného učedníka vůči své milované Matce, ani to, co by si Kristus přál, aby bylo činěno jeho Matce, jemu tak drahé, zvláště od těch, jimž sám prokázal tolik dobra a jimž daroval největší lásku.

§ 3.2

Ačkoli naše sjednocení s Marií má svůj původ ve sjednocení Krista s ní, toto Kristovo sjednocení s Marií jako sjednocení Syna s Matkou *má svůj původ* ve sjednocení Syna s Otcem.

Synovo sjednocení s Otcem je původem a základem jeho vstupu do sjednocení s Matkou, a to nejen fyzicky tím, že vstoupil do (cf. incesso³) jejího lůna a zůstal v něm až (cf. incesso⁴) do narození,

(srov. *“O Jesu vivens in Maria – veni et vive in famulis tuis, in Spiritu sanctitatis tuae, in plenitudine Virtutis tuae, in perfectione viarum tuarum, in veritate virtutum tuarum, in communione mysteriorum tuorum: dominare omni adversae potestati, in spiritu tuo, ad gloriam Patris. Amen. O Cor Jesu sacratissimum. Miserere nobis. O Cor Mariae, Cordi Jesu perfectissime*

² Pojmy circumincesso a circumincesso patří do trinitární teologie a označují tajemství vzájemného přebývání božských osob – to, čemu se řecky říká perichóresis (περιχώρησις).

Circumincesso z lat. circum-incedere = „vzájemně pronikat, vcházet do sebe“ zdůrazňuje dynamický aspekt, Osoby Nejsvětější Trojice se navzájem prostupují, „jsou v pohybu“ jedna v druhé, klade důraz na živé, aktivní sjednocení
Circumincesso z lat. circum-insidere = „vzájemně přebývat, spočívat v sobě“ zdůrazňuje statický aspekt - Osoby Trojice trvale přebývají jedna v druhé; klade důraz na stálost a jednotu bytí.

³ vstoupení (do)

⁴ přebývání (v) / setrvání (v)

*unitum – Intervenit pro nobis”, Manual of Prayers, s. 17–18)*⁵
ale i morálně tím, že ona koná vůli jeho nebeského Otce:

„Každý kdo plní vůli Boží, to je můj bratr i sestra i matka.“ (Mk 3,35)

A Syn by nebyl vstoupil do tohoto sjednocení na zemi se svou Matkou, kdyby nebyl v podobně důvěrném sjednocení se svým Otcem. Přesto však je mezi těmito dvěma sjednoceními rozdíl. Neboť zatímco na jedné straně je sjednocení Syna s Otcem uskutečněno skrze vzájemné vnitřní přebývání (perichorezi), tedy že Otec je v Synu a Syn je v Otcí, na druhé straně je sjednocení Syna s Matkou uskutečněno skrze jednostranné přebývání a jednostranné přilnutí, neboť pouze Syn je fyzicky v Matce (*srov. O Jesu vivens in Maria*), takže On – tím, že vstoupil do jejího lůna a setrval v něm až do narození – je v ní; zatímco pouze Matka k Němu morálně přilne, tím, že koná vůli jeho Otce, a tedy vůli celé Trojice, skrze své fiat, a tak je k Němu připojena jako ratolest ke kmeni, a skrze toto přilnutí k jeho vůli je v Něm, přebývá v Něm a jen tak může nést ovoce:

„Já jsem pravý vinný kmen a můj Otec je vinař... Zůstaňte ve mně, jako já zůstávám ve vás. Jako ratolest nemůže nést ovoce sama od sebe, nezůstane-li na kmeni, tak ani vy, nezůstanete-li ve mně. Já jsem vinný kmen, vy jste ratolesti. Kdo zůstává ve mně a já v něm, ten nese mnoho ovoce, neboť beze mne nemůžete činit nic.“ (Jan 15,1.4-5)

„Každou ratolest na mně, která nenese ovoce, odřezává, a každou, která ovoce nese, čistí, aby nesla ovoce ještě více.“ (Jan 15,2)

Jinými slovy: jedině skrze přilnutí k Boží vůli mohla Panna Maria počít a porodit Krista; a protože porodila Krista jako požehnaný plod svého života, Bůh ji očistil a připravil, aby se stala Matkou křesťanů, Matkou věřících v Krista, Matkou Církve.

Stručně řečeno, zatímco sjednocení Syna s Otcem v nebi, které je uskutečňováno vzájemným přebýváním, tedy jejich vzájemným přebýváním v sobě, je

sjednocení absolutně nejdokonalejší,

sjednocení Syna s jeho Matkou na zemi, které se uskutečňuje tak, že Syn je v Matce a Matka se svou vůlí přimyká k Synu (a tím i k vůli Boha Otce), je pak analogicky - ale také

dokonalým sjednocením.

§ 4

Sjednocení Syna s Matkou je sjednocením dvou srdcí, která milují, jsou hodna lásky a milují bez hranic.

§ 4a

Srdce je jak symbolem lásky, tak nástrojem lásky. V této souvislosti Bůh přikazuje člověku, aby ho miloval srdcem, celým srdcem. Srdce je v člověku místem, na němž se odehrává drama lásky. Proto křesťanské zjevení říká, že

„Boží láska je nám vylita do srdce skrze Ducha Svatého, který nám byl dán.“
(Řím 5,5).

Láska je základem, na němž spočívá lidská existence; a proto může láska skutečně zazářit jen z osobního středu člověka, totiž z lidského srdce.

§ 4b

⁵ „Ó Ježíši, žijící v Marii – přijď a žij ve svých služebnících, v duchu své svatosti, v plnosti své moci, v dokonalosti svých cest, v pravdě svých ctností, ve společenství svých tajemství; panuj nad každou nepřátelskou mocí svým Duchem ke slávě Otce. Amen. Ó Nejsvětější Srdce Ježíšovo, smiluj se nad námi. Ó Srdce Mariino, se Srdcem Ježíšovým nejdokonaleji sjednocené – přimlouvej se za nás“

Pokud jde o to, kde se v člověku nachází srdce, lze se pevně držet skutečnosti, že „člověk je jednotou těla a duše, a musí existovat síla, která sjednocuje a udržuje jednotu lidské osoby, skrze niž se tyto dvě složky, tělo a duše, zcela vnitřně spojují v jediný celek. Srdce je středem lidské osoby a je vhodné a způsobilé symbolizovat toto splnutí, neboť člověk se v podstatě sám vidí v srdci jako v zrcadle a pouze v srdci je tím, čím je.“⁶

§ 4c

Pokud jde o společenskou a duchovní funkci srdce, lze se rovněž pevně držet skutečnosti, že

„Ve sjednocení těla a duše převládá láska, ať už jde na straně duše o lásku, která přijímá a spojuje tělo se sebou samou, či na straně těla o lásku spočívající v tom, že se člověk nachází v dobrém rozpoložení a ve stavu harmonie se sebou samým tím, že se odevzdává duši jako vedoucímu principu. Z pohledu tohoto sjednocení se srdce stává velmi důležité, pokud toto pravé srdce díky své ryzosti představuje skutečně správný řád vztahu mezi tělem a duší: tělo směřující k duši; duše směřující k Bohu. Pravé srdce, *cor rectum*, je tedy tím orgánem lásky, v němž člověk poznává a cítí, že se nachází v původním řádu. Srdce je osobním středem, těžištěm osobnosti; je nadáno silou, která se odhaluje a zároveň znovu ustupuje do skrytosti — a právě v něm se ukazuje vlastní, niterný život osoby...“⁷

§ 5

Protože na jedné straně spojení Krista s Marií jako spojení Syna s jeho Matkou je takové, že se uskutečňuje tím, že Syn je v Matce tělesně přítomen a Matka se k vůli Boha Otce (a tedy i k vůli) Syna mravně přimyká, a na druhé straně jsme my podle vůle, myslí i srdce Kristova Mariinými dětmi a ona je naší Matkou, pak i naše spojení s Marií musí být takové, že se neuskutečňuje tím, že bychom v ní byli tělesně přítomni ani že bychom se k ní tělesně přimykali, ale tím, že ona je v nás přítomna duchovně a my se k ní mravně přimykáme jako ke svému vzoru v plnění vůle (Otce, a tedy i) Syna.

Část IV: Důvěrné sjednocení dvou Srdcí Lásky v Eucharistii

§ 1

Ačkoli je naše sjednocení s Marií zakořeněno v našem vztahu k ní jako dítěte k Matce, je tento náš vztah k ní sám zakořeněn v nám společném přirozeném vztahu mezi Kristem jako světlem světa

(„Já jsem světlo světa. Kdo mě následuje, nebude chodit v temnotě, ale bude mít světlo života.“ Jan 8,12)

a námi, Kristovými věřícími, jeho milovanými učedníky, jako světlem světa:

„Vy jste světlo světa.... A když se svítlna rozsvítí, nestaví se pod nádobu, ale na podstavec, takže svítí všem v domě. Tak ať vaše světlo svítí lidem, aby viděli vaše dobré skutky a velebili vašeho Otce v nebesích.“ (Mt 5,14-16)

⁶ (Anton Maxsein, "Philosophia cordis. Das Wesen der Personalität bei Augustinus /Filosofie srdce. Podstata osobnosti u Augustina/," Otto Müller Verlag, Salzburg, 1966, str. 75).

⁷ Tamtéž str. 75-76

Zatímco jsme s Kristem přirozeně spřízněni - neboť jak on, tak i my jsme světlem světa: on jako Syn Boží a my v něm jako děti Boží, a Bůh je světlo -, on je tedy Syn Světla a my jsme děti světla, a na základě této světelné shody s ním nám on, jako Syn Panny Marie, dává ji za Matku a nás jí za její děti, přece jen zůstává zřejmý rozdíl mezi tím, jakým způsobem je světlem světa on a jakým způsobem jsme jím my.

Je to rozdíl stejně zřejmý, jako je rozdíl mezi ním jako nestvořeným Světlem, které dává lidem život, a námi jako stvořenými lampami, zapálenými Bohem a postavenými na vyvýšené místo, aby svítily druhým k Boží slávě. Tyto dva druhy světla - nestvořené, život dávající Světlo, jímž je Kristus, a stvořené, viditelné světlo, jímž jsme my - se sjednocují ve svátosti Eucharistie jako v tajemství světla. Toto sjednocení Krista jako Světla s námi jako světlem v Eucharistii je sjednocením Nejsvětějšího Srdce Kristova s naším srdcem v eucharistickém přijímání. A toto sjednocení uskutečňuje Duch Svatý, který je v Těle a Krvi Kristově, jež přijímáme v Eucharistii. Neboť jako právě on připravil lůno Panny Marie pro přebývání Syna, tak také on sám připravuje naše srdce pro svátostné přebývání oslaveného Krista v nás.

(Srov.: „Prosíme tě, Pane, vlij dobrotivě do našich myslí Ducha Svatého, v jehož moudrosti jsme byli stvořeni a jehož prozřetelností jsme vedeni. Všemohoucí, věčný Bože, ty jsi v Srdci blahoslavené Panny Marie připravil důstojný příbytek pro Ducha Svatého: dopřej nám milostivě, abychom při zbožné vzpomínce na toto nejčistší Srdce mohli žít podle tvého srdce. Skrze Krista, našeho Pána. Amen.“⁸)

§ 2

Ten, kdo přijímá, a ten, kdo je přijímán, jsou v Eucharistii jakožto svátostném společenství dvěma srdci lásky vzájemně důvěrně sjednocenými. Vtělení Slova – jímž věčné Slovo přijalo tělo lidské přirozenosti, proniká je, prostupuje je a přebývá v něm, aby je posvětilo ke spáse člověka, zatímco lidské tělo se ze své strany přimyká k věčnému Slovu, aby mělo účast na jeho božské přirozenosti, na jeho věčnosti a na jeho věčném životě – je základem svátosti eucharistie a svatého přijímání.

Vtělený Syn má tedy v sobě nejen plnost božství, ale také celé lidství, celou lidskou přirozenost jako sjednocení těla a duše skrze srdce jako princip jejich spojení.

§ 3

Ve svátosti Eucharistie je lidské tělo neviditelného vtěleného Syna přítomno ve formě viditelného chleba, zatímco neviditelná lidská duše téhož Syna, duchovní princip života, reprezentovaný krví jako viditelným principem života, je přítomna ve formě viditelného vína.

**Přijímat v Eucharistii tělo a krev
vzkříšeného a oslaveného Krista
znamená zároveň přijímat i jeho Srdce
– jako sjednocující princip jeho těla i duše;
je to přijetí jeho Srdce do našeho srdce,
přijetí Srdce tichého a pokorného,
aby se i naše srdce stalo tichým a pokorným,**

⁸ “Mentibus nostris, quaesumus, Domine, Spiritum Sanctum benignus infunde, cuius et sapientia conditi sumus providential gubernamur. Omnipotens sempiternus Deus, qui in Corde Beatae Mariae Virginis dignum Spiritus Sancti habitaculum praeparasti: concede propitius, ut eiusdem purissimi Cordis commemorationem devota mente recolentes, secundum cor tuum vivere valeamus. Per Christum Dominum nostrum. Amen” (Manual of Prayers, s. 16–17)

a tak způsobilým k povznesení
a patření na Boha tváří v tvář
– na Boha, který je Láska sama,
tedy k patření
na plnost Lásky
tváří v tvář.

„Bože, ty osvěcuješ každého člověka
přicházejícího na tento svět;
dej, ať nad námi zazáří světlo tvé tváře,
aby naše smýšlení
bylo vždy v souladu s tvou moudrostí
a abychom tě milovali
upřímným srdcem.“

(Modlitba po přijímání, 4. neděle postní, rok C)

Závěr

Z

1. absolutně nejdokonalejšího sjednocení Syna s jeho Otcem, které se uskutečňuje vzájemným přebýváním, kdy Otec přebývá v Synu a Syn v Otci, a

2. relativně nejdokonalejšího sjednocení Syna s jeho Matkou, které se uskutečňuje jednostranným fyzickým přebýváním Syna v Matce a jednostranným mravním přimknutím Matky k (vůli Otce, a tedy) k Synu, a

3) obdobného sjednocení

3a) nejen Matky s námi, které se uskutečňuje jejím *duchovním přebýváním v nás a naším mravním přimknutím k ní* jako k našemu vzoru v konání vůle (Otce, a tedy) Syna
(„*Oroduj za nás, nejsvětější a nejláskyplnější Srdce Matky Boží – ať se naše srdce roznítí božským žářem tvého Srdce, ó Maria*“⁹),

3b) ale také Syna s námi, které se uskutečňuje *svátostným přebýváním* oslaveného Krista v naší duši (podobně jako fyzické přebývání vtěleného Krista v lůně Matky) a naším *mravním i duchovním přimknutím* k němu (po vzoru mravního přimknutí Matky k němu), má v Církvi jako v Duchem naplněné Boží rodině svůj základ

4) **naše vzájemné sjednocení** jako bratří a sester v Kristu, tedy jako synů a dcer jeho Matky i jeho nebeského Otce – sjednocení, které se uskutečňuje **vzájemným duchovním přebýváním, kdy jedni přebývají v druhých.**

**A právě tato vzájemná duchovní propojenost
či vzájemné přebývání je charakteristickým znakem Sjednocení dvou srdcí lásky,
které my jako bratři a sestry Kristovy**

⁹ („*Ora pro nobis, Cor sanctissimum et amantissimum Dei Genitricis – Ut accendantur corda nostra divinis tui Cordis ardoribus, O Maria*“, *Manual of Prayers*, s. 16)

**a jako synové a dcery Jeho Matky Marie
a Jeho Nebeského Otce
máme vyjadřovat ve svých životech
a máme je nejen projevovat, ale také
šířit, aby se toto sjednocení dále rozvíjelo
a trvale zachovávalo
– sjednocení Srdce Ježíšova a Srdce Mariina
v nás.“**